
Datum : 06 januari 2025
Kenmerk : 20250001
Aan : het college van B en W van de Gemeente Oss
Betreft : Ongevraagd advies Buurtverbinders in de wijken en dorpen.

Geacht college,

In recent uitgebrachte gevraagde en ongevraagde adviezen hebben wij aandacht gevraagd voor dreigende tekorten bij het bieden van Zorg en Welzijn aan de daarvoor in aanmerking komende Osse burgers.

We constateerden dat het bieden van voldoende passende zorg en welzijn in de toekomst steeds meer onder druk komt te staan. Dit komt vooral door een groot tekort aan personeel, maar ook door een stijgende vraag vanuit een vergrijzende bevolking.

Een mogelijkheid die veel genoemd wordt om dit probleem op te vangen is om méér gebruik te maken van vrijwilligers. Naast het beter gaan faciliteren van de inzet van mantelzorgers zijn het de vrijwilligers die het systeem van zorg- en welzijnsaanbod enigszins overeind kunnen gaan houden.

Die vrijwilligers zullen niet alleen worden gekoppeld kunnen zijn aan de daarvoor gecontracteerde instellingen. Maar ze zullen vooral in de wijken actief dienen te zijn. De Adviesraad Sociaal Domein Oss (ASD) onderschrijft de doelen van de beleidsnota's "Thuis in de buurt" en "Sociale Basis". Die pleiten voor een betere samenleving. Maar dat gaat niet vanzelf. Er zal meer ondersteuning moeten komen voor de met name in wijken en buurten actieve vrijwilligers.

De ASD heeft nagedacht hoe dit verder in combinatie met Thuis in de buurt in te vullen is.

Enkele belangrijke constatering

Het beheer van de buurthuizen kent twee rollen. Die van gebouwbeheer (technische kant) en die van ontmoeting en welzijn (sociale kant). Dit vraagt specifieke kennis en vaardigheden. De vraag is of dit in dit stadium niet beter van elkaar onderscheiden kan worden.

Hoewel er op het sociale terrein binnen de wijken en dorpen al heel veel goede ontwikkelingen gaande zijn is niet elke locatie even ver daarin. Daarnaast kennen ook nogal wat gebouwen de nodige beperkingen om hun taak goed te kunnen vervullen.

Met name het aanbod aan laagdrempelige activiteiten en hulp voor de meest kwetsbare groepen burgers schiet daarbij soms te kort.

Ook in Oss, zoals onlangs het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) in het rapport van juni 2024 voor alle gemeenten vaststelde, kunnen niet alle burgers goed bereikt worden. Dat geldt in hoge mate voor de meest kwetsbare burgers.

Met alle goede bedoelingen wordt er nog altijd te veel gewerkt vanuit de systeemwereld (aanbod gericht). Terwijl de leefwereld van de burger het uitgangspunt zou moeten zijn. Wie heeft welke hulp nodig, en waar zijn het de regels die het bieden van een goed maatwerk belemmeren.

Daarbij handelen burgers niet altijd rationeel bij hun hulpvraag. Uit wantrouwen, schaamte, en angst om te moeten terugbetalen bij het maken van een fout wordt er geen hulp gevraagd. Of men weet zelfs niet dat er hulp geboden kan worden vanuit de gemeente.

In de zoektocht wat er anders zou kunnen komen we snel op het idee om vrijwilligers in te zetten. Al snel bleek dat dit idee al elders bestond namelijk onder de titel "Buurtverbinder".

Op internet is hierover meer informatie beschikbaar. Te lezen is dat dit al bij diverse gemeenten inmiddels is ingevoerd.

Er zijn inmiddels over het idee Buurtverbinders diverse gesprekken gevoerd met enkele buurthuizen. Er is overleg gevoerd met ambtenaren. En er is uitgebreid gesproken met medewerkers van Ons Welzijn die met deze materie te maken hebben.

Het buurthuis (zie nota Thuis in de buurt) wordt terecht gezien als het centrale punt van de gemeenschap. Het vormen van een gemeenschap kan echter niet vanuit de burgers zelf verwacht worden. Dit zal ondersteuning behoeven.

Om de functie van het buurthuis goed neer te zetten dienen er enkele belangrijke stappen genomen te worden. Dit vraagt tijd en zal per buurthuis ingevuld moeten gaan worden.

Omdat op dit moment de buurthuizen eerst nog wat van de huidige problemen opgelost moeten krijgen is het niet verstandig om de vrijwilliger onder de noemer van Buurtverbinder nu al bij een buurthuis onder te brengen.

Wat kenmerkt de buurtverbinder:

De Buurtverbinder komt voort uit de eigen buurt of wijk. Hij/zij kent de buurt en heeft een netwerk daarin. Ze kennen in hun buurt medebewoners die anderen zouden kunnen helpen bij klusjes e.d. Maar zij kunnen burgers ook wijzen op instanties waar, als het nodig is, meer hulp aan te vragen is. De buurtverbinder is bij uitstek een aanspreekpunt voor vragen vanuit de mantelzorgers.

We denken dat in dit stadium Ons Welzijn de meest aangewezen organisatie is om de Buurtverbinders te begeleiden en hen daarbij de juiste ondersteuning te bieden.

Dit alles leidt tot dit ongevraagde advies.

De Adviesraad Sociaal Domein Oss adviseert:

- Om in de buurten vrijwilligers als buurtverbinders in te gaan zetten en hun activiteiten mogelijk te maken;
- Buurtverbinders op te leiden;
- En te zorgen voor ondersteuning van de buurtverbinder.

De buurtverbinder is een hulp voor de opbouwwerker die de meeste "kleine" problemen in de buurt oplost. Voor meer ingewikkelde problemen biedt de opbouwwerker hen ondersteuning of neemt de casus over. De buurtverbinder valt onder Ons Welzijn. Op termijn, als de condities daartoe gerealiseerd zijn, kan het onder de buurthuizen vallen.

Wat is die ondersteuning voor de buurtverbinders:

1. Training door Ons Welzijn en de gemeente:
Het betreft hier aandachtspunten als: "Hoe herken je problemen? Hoe ga je een gesprek aan? Wat kunnen ze zelf en waar moeten ze hulp vragen? Hoe maak je wijkbewoners enthousiast?". Ook zijn herhalingstrainingen nodig omdat omgeving en regelgeving verandert. Dat geldt ook voor nieuw in-stromende buurtverbinders.
2. Het bieden van een ondersteunend netwerk:
Naast hun eigen netwerk en het netwerk van de buurt hebben de buurtverbinders ook een netwerk bij Ons Welzijn en bij de gemeente. Bij moeilijkere

gevallen kunnen ze op het netwerk terugvallen bij personen van Ons Welzijn en de gemeente, die ze kennen van de trainingen.

3. Financieel budget:

Een financieel budget is nodig om de sociale taak uit te kunnen voeren voor kleine zaken waarvoor nu geen regelingen zijn. Voordat dit soort zaken worden uitgevoerd, moet er overleg zijn tussen de buurtverbinder en Ons Welzijn. Daarnaast is het wenselijk om een budget beschikbaar te stellen voor alle vrijwilligers die in het buurthuis actief zijn om bijvoorbeeld een dagje uit naar een evenement of gewoon een gezellige avond naar keuze van de groep te kunnen organiseren.

4. Een vaste contactpersoon:

Het is voor alle betrokkenen duidelijker en efficiënter als zowel bij Ons Welzijn als bij de gemeente een vast contactpersoon kenbaar is. De buurtverbinders hebben regelmatig contact met deze persoon en kunnen er op terugvallen als het nodig is.

Voor de taken van de buurtverbinders hebben we een eerste aanzet gemaakt. Zie bijlage.

Het huidige kabinet wil inzetten op actieve betrokkenheid van inwoners, investeren in de lokale sociale basis, en inrichting van wijken en benodigde voorzieningen. Ons ongevraagde advies van inzet van Buurtverbinders past naar wij menen in dit beleid. Vanuit de ASD Oss kan een werkgroep geformeerd worden die het idee verder gaat uitwerken met uw ambtenaren en medewerkers van Ons welzijn.

We hopen dat we hiermee samen met de gemeente en Ons Welzijn een antwoord weten te vinden op het dreigend tekortschieten van een basaal pakket aan zorg en welzijn voor de Osse burgers.

Wij zijn graag bereid om met u verder hierover in gesprek te gaan.

Met vriendelijke groet,

Pieter van Houten, voorzitter
Adviesraad Sociaal Domein

Fons van Lieshout, voorzitter
Kenniskring Wmo

Bijlage Taken Buurtverbinder

- ❖ Je werkt samen met andere buurtverbinders in een leuk en gezellig team;
- ❖ Je maakt zichtbaar door te vertellen wat er allemaal is in de buurt aanwezig is en gebeurt;
- ❖ Je hebt veel contacten met inwoners, buurthuisbezoekers en organisaties en stimuleert hen om bij te dragen aan het buurthuis. Bijvoorbeeld door daar leuke korte verhalen over te vertellen;
- ❖ Je verwelkomt nieuwe mensen in de wijk en maakt ze wegwijs: "Wat doet een buurthuis allemaal?". "Je draagt de zorg voor nieuwe vrijwilligers in het buurthuis";
- ❖ Je organiseert soms bijeenkomsten om contact tussen mensen te stimuleren. Of nog beter: je vraagt anderen om dit te doen;
- ❖ Je bent voortdurend op zoek naar manieren, waardoor nog meer verbindingen en ontmoetingen ontstaan;
- ❖ Je helpt mensen om samen formulieren in te vullen als ze dat willen. Of je stuurt ze door naar de personen die ze hierbij kunnen helpen;
- ❖ Bij moeilijke vragen weet je ze door te sturen naar specialisten of 'klussers' in de buurt. Soms ga je met hen mee;
- ❖ Loop gewoon de wijk rond of bij de supermarkt en spreek mensen aan en klop hier en daar eens op het raam, bel aan. Maak een praatje met mensen. Je bent het luisterend oor van de buurt;
- ❖ Je hebt een lijst van specialisten, die je kunt betrekken als je een probleem hebt wat te groot is om zelf op te lossen. Dat kan dan samen met die specialist besproken en/of opgelost worden, of je draagt de casus over aan die specialist en je blijft op de achtergrond op de hoogte van de situatie.

Profiel buurtverbinder

Ben jij een samenwerker, niet per se op de voorgrond, enthousiast, betrokken, dienstverlenend, positief en ook nog eens geïnteresseerd in alles wat met je buurt te maken heeft? Dan ben je een buurtverbinder in spe! Heb je daarnaast ook nog affiniteit met luisteren naar en communiceren met mensen. Geweldig! Opleidingsniveau is niet belangrijk, maar ervaring om met mensen om te gaan is wel belangrijk.